

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górásza a sudcov JUDr. Ley Stovičkovej a JUDr. Ivana Machyniaka, v právnej veci navrhovateľky **PhDr. A. T.**, nar. X.X., bývajúcej v K.K., zastúpenej JUDr. M. L., advokátkou so sídlom v K.K., proti odporcovi **Š. I. A. G.**, so sídlom v K.K.K., zastúpenému JUDr. J. M., advokátom so sídlom v K.K., **o náhradu mzdy**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 28 C 86/2004, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. apríla 2009 sp. zn. 11 Co 28/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Košice II z 28.4.2003 č.k. 28 C 474/2001-65, ktorý nadobudol právoplatnosť 10.5.2004, súd určil výpoveď z pracovného pomeru danú odporcom navrhovateľke listom z 31.5.2001 neplatnou a trvanie pracovného pomeru medzi účastníkmi. Žalobu v časti o náhradu mzdy od 1.8.2001 do znovu umožnenia navrhovateľke pokračovať v práci u odporcu vylúčil na samostatné konanie.

Okresný súd Košice II rozsudkom z 5.11.2007 č.k. 28 C 86/2004-189 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke 382 947,-- Sk brutto titulom náhrady mzdy s úrokmi z omeškania v ročnom percentuálnom vyjadrení z jednotlivých istín predstavujúcich náhrady mzdy za príslušné mesiace odo dňa splatnosti v 15. deň nasledujúceho mesiaca do zaplataenia: 17,6 % z 11 260,-- Sk od 15.9.2001, od 15.10.2001, od 15.11.2001 a od 15.12.2001, 15,5 % z 11 260,-- Sk od 15.1.2002, od 15.2.2002 a od 15.3.2002, z 12 810,-- Sk od 15.4.2002, 16,5 % z 12 810,-- Sk od 15.5.2002, od 15.6.2002, od 15.7.2002, od 15.8.2002, od 15.9.2002, od 15.10.2002 a od 15.11.2002, 13 % z 12 810,-- Sk od 15.12.2002, od 15.1.2003, z 13 519,-- Sk od 15.2.2003, z 3 519,-- Sk od 15.3.2003, 2 132,-- Sk od 15.4.2003, z 2 676,-- Sk od 15.5.2003, z 10 606,-- Sk od 15.6.2003, z 12 810,-- Sk od 15.7.2003, zo 16 000,-- Sk od 15.8.2003, zo 161,-- Sk od 15.9.2003, z 1 445,-- Sk od 15.10.2003, od 15.10.2003, od 15.10.2003 (správne 15.11.2003), z 10 304,-- Sk od 15.12.2003, 12 % zo 16 000,-- Sk od 15.1.2004, z 10 029,-- Sk od 15.3.2004, 11 % zo 438,-- Sk od 15.4.2004, všetko do zaplataenia, a vo zvyšku návrh zamietol. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania 34 281,50 Sk a povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh 20 147,-- Sk na účet Okresného súdu Košice II.

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru o splnení podmienok priznania náhrady mzdy podľa ustanovenia § 61 ods. 1 Zákonníka práce za obdobie od 1.8.2001 do 2.6.2004. Vychádzajúc z rozsudku Okresného súdu Košice II z 28.4.2003 č.k. 28 C/474/2001-65 v spojení z rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo 17.2.2004 sp. zn. 11 Co/285/2003, ktorý nadobudol právoplatnosť 10.5.2004, ktorým súd určil výpoveď z pracovného pomeru danú odporcom navrhovateľke listom z 31.5.2001 neplatnou, mal preukázaným splnenie jednej z podmienok priznania náhrady mzdy v zmysle § 61 ods. 1 Zákonníka práce, neplatnosť výpovede danej navrhovateľke odporcom 31.5.2001. Listami z 13.6.2001 a 28.6.2001, ktorými navrhovateľka oznámila odporcovi, že trvá na tom, aby ju odporca i naďalej zamestnával, mal preukázanú ďalšiu z podmienok prisúdenia náhrady mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru, oznámenie zamestnanca zamestnávateľovi o tom, že trvá na tom, aby ho naďalej zamestnával. Výšku náhrady mzdy určil podľa § 275 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, ktorý odkazuje na ustanovenie § 17 ods. 1, 2 a 5 zákona č. 1/1992 Zb. o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku, vo výške priemerného

pravdepodobného zárobku, ktorý menil v závislosti od platných nariadení vlády v zmysle záverov znaleckého posudku. Pri výpočte výšky pravdepodobného zárobku zohľadnil priemerný mesačný zárobok navrhovateľky stanovený z jej hrubej mzdy za druhý štvrtrok 2001 výškou 11 116,-- Sk (511,30 Sk x 21,74 dní). Od 1.8.2001 do 31.3.2002 určil náhradu mzdy navrhovateľky výškou 11 260,-- Sk za každý mesiac v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 237/2001 Z.z., od 1.4.2002 do 31.7.2003 pravdepodobný zárobok navrhovateľky určil výškou 12 810,-- Sk a od 1.8.2003 do 2.6.2004 výškou 16 000,-- Sk. Zohľadnil obdobia práceneschopností navrhovateľky od 15.5.2003 do 18.5.2003, od 27.10.2003 do 31.12.2003 a od 1.1.2004 do 9.2.2004 tak, že náhrady miezd jej za uvedené obdobia práceneschopnosti nepriznal a náhradu mzdy za jednotlivé mesiace znížil; v máji 2003 na 10 600,-- Sk, v októbri 2003 až decembri 2003 na 13 248,-- Sk a v januári a februári 2004 na 1 472,-- Sk. Na žiadosť odporcu v zmysle § 61 ods. 2 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce na nepriznanie, resp. zníženie náhrady mzdy za obdobie presahujúce šesť mesiacov od neplatného skončenia pracovného pomeru navrhovateľky u odporcu, od uvedeným spôsobom zistenej náhrady mzdy znalcom spolu vo výške 397 866,-- Sk odpočítal mzdu navrhovateľky dosiahnutú u iných zamestnávateľov, spolu vo výške 14 919,-- Sk. Prisúdenie úrokov z omeškania odôvodnil ustanovením § 256 ods. 2 Zákonníka práce. Výrok o práve na náhradu trov konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 2 O.s.p. a úspešnosťou navrhovateľky v konaní, výšku náhrady trov odmenou a náhradou hotových výdavkov advokátky právne zastupujúcej navrhovateľku v konaní. Odporcovi uloženú poplatkovú povinnosť odôvodnil zákonným oslobodením navrhovateľky od platenia súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. d/ zákona č. 71/1992 Zb. a výsledkom konania podľa § 2 ods. 2 veta prvá uvedeného zákona.

Krajský súd v Košiciach o odvolaní odporcu proti rozsudku súdu prvého stupňa, výroku o prisúdení istiny 382 947,-- Sk brutto s príslušenstvom, rozsudkom z 29.4.2009 sp. zn. 11 Co 28/2008 v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil rozsudok v napadnutom výroku do výšky istiny 8 931,09 eur (269 058,-- Sk) s úrokmi z omeškania vo výške 16,5 % ročne od 15.9.2002 do zaplatenia, do pätnásť dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku (o zaplatenie istiny 113 889,-- Sk s príslušenstvom) v zmysle § 220 O.s.p. zmenil a žalobu zamietol. Vo výroku o trovách konania účastníkov, vo výroku o súdnom poplatku a uznesenie z 25.11.2007 č.k. 28 C/86/2004-187 o trovách konania štátu, zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu

prvého stupňa na ďalšie konanie. Výšku priemerného mesačného zárobku v zmysle § 275 ods. 1 Zákonníka práce stanovil podľa osobitného zákona č. 1/1992 Zb. o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku, na ktorý citované ustanovenie odkazuje, vychádzajúc pritom zo znaleckého posudku, ako priemerný mesačný zárobok 11 116,-- Sk, ktorý vypočítal z priemerného denného zárobku 511,30 Sk za rozhodné obdobie druhého štvrtroka 2001, ktorý vynásobil priemerným počtom pracovných dní v mesiaci v roku 2001 – 21,74. Námietku odporcu, že navrhovateľke nepatrí náhrada mzdy za obdobie presahujúce šesť mesiacov z dôvodu, že odmietla pracovné miesto ponúknuté jej úradom práce, nepovažoval dôvodnou. Vychádzal pritom z dôkazu – správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v K. zo 17.3.2009, z ktorej vyplýva, že v obdobiach od 25.9.2001 do 31.1.2003 a od 7.6.2003 do 31.8.2003 bola navrhovateľke vydaná jedna pracovná ponuka 2.7.2002, na pracovnú pozíciu u., ktorá však bola obsadená iným uchádzačom. Náhradu mzdy od 1.8.2001 jej priznal aj za obdobie presahujúce šesť mesiacov, t.j. za celé obdobie, kedy bola vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, do 31.1.2003, celkom za osemnásť mesiacov. Zohľadnil jej zamestnanie od 1.2.2003 do 30.4.2003, v ktorom jej mzda nedosahovala ani priemerný mesačný zárobok dosahovaný u odporcu pred neplatným skončením pracovného pomeru, a dospel k záveru, že pracovala za podmienok nezodpovedajúcich tým, za ktorých by vykonávala prácu u odporcu, preto jej za uvedené obdobie patrí náhrada mzdy vo výške priemerného zárobku. Zohľadniac jej práceneschopnosť v období od 19.5.2003 do 6.6.2003, jej nepriznal náhradu mzdy pre práceneschopnosť, keďže počas nej nebola navrhovateľka schopná vykonávať prácu u odporcu podľa pracovnej zmluvy. Za máj 2003 jej priznal za 10 pracovných dní 5 053,-- Sk a za jún 2003 za 15 pracovných dní náhradu mzdy vo výške 8 337,-- Sk. Od 1.9.2003 do 31.8.2003 jej priznal plnú náhradu mzdy, pretože bola evidovaná uchádzačkou o zamestnanie na úrade práce. Od 1.9.2003 do 10.5.2004 vyhodnotil podmienky zamestnania navrhovateľky výhodnejšími z hľadiska výšky dosiahnutej mzdy u iného zamestnávateľa, ktorá bola vyššou, než akú by dosiahla navrhovateľka u odporcu. Preto jej náhradu mzdy za uvedené obdobie nepriznal, keďže sa zapojila do pracovného procesu za rovnocenných podmienok. Úrok z omeškania priznal vo výške 16,5 % od 15.9.2002 do zaplatenia. Zamietnutie zvyšku návrhu odôvodnil tým, že nad prisúdenú výšku náhrady mzdy navrhovateľke náhrada mzdy nepatrí. Zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania odôvodnil ustanovením § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. pre nepreskúmateľnosť prisúdenej výšky náhrady trov (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Zrušenie rozsudku vo

výroku o súdnom poplatku a uznesenie o výroku o trovách konania štátu odôvodnil zmenou výšky náhrady mzdy.

Proti rozsudku odvolacieho súdu, výroku o zamietnutí žaloby, podala dovolanie navrhovateľka, ktorá navrhla jeho zrušenie a vrátenie veci v rozsahu zrušenia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodila z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p., nakoľko jej dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, výroku ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa. Dovolateľka uplatnila dovolacím dôvodom tzv. inú vadu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nakoľko namietala, že odvolací súd zamietol žalobu z dôvodov, ktoré neboli obsahom odvolania odporcu, ktorého odvolacia námietka smerovala proti prisúdeniu náhrady mzdy navrhovateľke nad šesť mesiacov. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľke patrí náhrada mzdy aj za obdobie nad šesť mesiacov, ale žalobu zamietol z dôvodov, ktoré neboli obsahom odvolania. Dovolanie odôvodnila tiež nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Odvolací súd v rozpore s ustanovením § 134 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 65/1965 Zb. (majúc zrejme na mysli zákon č. 311/2001 Z.z.) bral do úvahy priemerný zárobok, ktorý dosahovala navrhovateľka pred doručením výpovede a nebral do úvahy, že jej priemerný zárobok sa menil. Uvedenému záveru podľa dovolateľky napovedá aj skutočnosť, že navrhovateľka nepracovala pre prekážky na strane zamestnávateľa (odporcu), ktorý jej neumožnil pracovať počas obdobia, za ktoré požaduje náhradu mzdy. Odvolací súd pri stanovení výšky náhrady mzdy mal vychádzať z pravdepodobného priemerného zárobku rovnajúceho sa jej funkčnému platu vyplývajúceho od 1.4.2002 zo zákona č. 311/2001 Z.z. a od 1.1.2004 zo zákona č. 553/2003 Z.z. Uvedeným spôsobom nesprávne určeného priemerného platu vyplývalo ďalšie pochybenie odvolacieho súdu, ktorý za obdobie od 1.9.2003 do 15.4.2004 navrhovateľke nepriznal náhradu mzdy, ktorú jej nepriznal až do 2.6.2004.

Odporca písomné vyjadrenie k dovolaniu navrhovateľky nepodal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré

možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, ibaže tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p., a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale aj podľa ich obsahu.

Vzhľadom na vyššie uvedenú zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Výskyt hore uvedených väd v konaní dovolací súd nezistil a dovolateľka ich ani nenamietala.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v Občianskom súdnom konaní a jej dôsledkom je vecná nesprávnosť.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a), a f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).

Z citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že odvolanie musí popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) obsahovať aj osobitné náležitosti (§ 205 ods. 1 a 2 O.s.p.), vrátane niektorého z odvolacích dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a/ až f/ O.s.p. Odvolanie musí obsahovať uvedenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, proti ktorému smeruje, uvedenie rozsahu, v akom sa rozhodnutie odvolaním napáda, uvedenie dôvodov, na základe ktorých považuje odvolateľ rozhodnutie alebo postup súdu za nesprávny a uvedenie, čoho sa odvolateľ domáha. K procesným podmienkam v odvolacom konaní od účinnosti zákona č. 353/2003 Z.z., ktorým sa novelizoval Občiansky súdny poriadok, patrí aj - v rámci zavedenej zásady koncentrácie konania - že odvolateľ je povinný v podanom odvolaní a v určitom obmedzenom čase - odvolacej lehote, uviesť údaje o tom, z akého dôvodu uvedeného v § 205 ods. 2 O.s.p. rozhodnutie súdu prvého stupňa napáda. Dôvody, na základe ktorých sa rozhodnutie odvolaním napáda, môže odvolateľ meniť, modifikovať a dopĺňať, toto právo však môže využiť len do uplynutia lehoty na odvolanie. Uplynutím lehoty na odvolanie možnosť odvolateľa dopĺňať dôvody odvolania zaniká.

Podľa § 212 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný. Toto ustanovenie obmedzuje preskúmovaciu právomoc odvolacieho súdu maximálne na rozsah a dôvody vymedzené v odvolaní (s výnimkou podľa § 212 ods. 2 a 3 O.s.p.). Odvolací súd je viazaný dôvodmi uvedenými v odvolaní, ktoré boli uvedené v odvolacej lehote (§ 204 O.s.p. a § 205 O.s.p.) a ktorých existencia sa v konaní súčasne aj preukázala.

Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd venoval náležitú pozornosť odporcom uplatnenému odvolaciemu dôvodu, ktorým uviedol nesprávne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa v zmysle § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. v otázke prisúdenia náhrady mzdy navrhovateľke za obdobie presahujúce šesť mesiacov. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom prisudzujúcom výroku z hľadiska odporcom uplatneného odvolacieho dôvodu. Predovšetkým skúmal výšku náhrady mzdy navrhovateľky, ktorá tvorila základ preskúmania náhrady mzdy navrhovateľky aj za obdobie

presahujúce šesť mesiacov, vzhľadom k porovnaniu podmienok výkonu práce navrhovateľky u iného zamestnávateľa a rovnako aj výšku náhrady mzdy za jednotlivé mesiace, kedy sa do pracovného procesu nezapojila z objektívnych dôvod. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd skúmajúc výšku náhrady mzdy, nešiel nad rámec odvolacieho dôvodu uplatneného odporcom nesprávnym právnym posúdením veci súdom prvého stupňa a nedopustil sa inej vady, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.).

Z obsahu dovolania navrhovateľky vyplýva, že dovolacím dôvodom uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t. j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci, ktoré je dôvodom dovolania, môže spočívať v tom, že súd vec posúdil podľa nesprávneho právneho predpisu, alebo že správne použitý právny predpis nesprávne vyložil, prípadne ho na zistený skutkový stav nesprávne aplikoval.

Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správnu právnu normu a či ju správne interpretoval. Nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilým dovolacím dôvodom vtedy, ak bolo rozhodujúce pre rozhodnutie odvolacieho súdu, t.j. ak na takomto právnom posúdení napadnuté rozhodnutie spočíva.

Povinnosťou súdov je interpretovať jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku predovšetkým z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavne garantovaných základných práv a slobôd.

Podľa § 3 Občianskeho súdneho poriadku občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené.

Podľa prechodného ustanovenia § 251 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce, účinného od 1. apríla 2002, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj pracovnoprávne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. aprílom 2002, ak nie je ďalej ustanovené inak. Nároky, ktoré z nich vznikli, a právne úkony urobené pred 1. aprílom 2002 sa posudzujú podľa doterajších predpisov.

Prejednávanú vec je treba posudzovať aj v súčasnej dobe – vzhľadom k tomu, že predmetom konania je nárok na náhradu mzdy z neplatného rozviazania pracovného pomeru výpoveďou z 31.5.2001, podľa zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce účinného do 31. marca 2002, pretože podmienkou vzniku nároku na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného procesu je neplatnosť výpovede z 31.5.2001 a trvanie pracovného pomeru i naďalej, t.j. odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým sa mal pracovný pomer na základe neplatnej výpovede skončiť (31.7.2001), t.j. od 1.8.2001 naďalej.

V predmetnej veci dovolateľka namietala nesprávny právny záver odvolacieho súdu, ktorý dospel k záveru, že náhrada mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru jej patrí vo výške priemerného zárobku zisteného z hrubej mzdy zúčtovanej navrhovateľke v rozhodnom období predchádzajúceho kalendárneho štvrťroka zisteného k prvému dňu nasledujúceho kalendárneho mesiaca, t.j. za druhý štvrťrok 2001.

Z hľadiska skutkového stavu bolo v posudzovanej veci zistené (správnosť skutkových zistení dovolateľka nenamietala), že navrhovateľka pracovala u odporcu v pracovnom pomere na základe pracovnej zmluvy od 1.8.1981 vo funkcii v. Rozsudkom Okresného súdu Košice II z 28.4.2003 č.k. 28 C 474/2001-65, ktorý nadobudol právoplatnosť 10.5.2004, súd určil výpoveď z pracovného pomeru danú odporcom navrhovateľke listom z 31.5.2001 neplatnou. Listami z 13.6.2001 a 28.6.2001 navrhovateľka oznámila odporcovi, že trvá na tom, aby ju odporca i naďalej zamestnával. Zo znaleckého posudku č. X.X. zo X.X. podaného Ing. J. S., znalcom z odboru ekonómia a manažment, vyplýva priemerný mesačný zárobok navrhovateľky za druhý štvrťrok 2001 vypočítaný z dennej hrubej mzdy 511,30 Sk vynásobenej priemerným koeficientom odpracovaných dní v mesiaci v roku 2001 21,74 vo výške 11 116,-- Sk.

Podľa § 61 ods. 1 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonníka práce, ak zamestnávateľ dal zamestnancovi neplatnú výpoveď alebo ak s ním neplatne zrušil pracovný pomer okamžite alebo v skúšobnej dobe a ak zamestnanec oznámil zamestnávateľovi, že trvá na tom, aby ho ďalej zamestnával, jeho pracovný pomer trvá i naďalej a zamestnávateľ je povinný poskytnúť mu náhradu mzdy. Táto náhrada patrí zamestnancovi vo výške priemerného zárobku odo dňa, keď oznámil zamestnávateľovi, že trvá na ďalšom zamestnávaní, až do doby, keď mu zamestnávateľ umožní pokračovať v práci alebo keď dôjde k platnému skončeniu pracovného pomeru.

Podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce, ak celkový čas, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, presahuje šesť mesiacov, môže súd na žiadosť zamestnávateľa jeho povinnosť nahradiť mzdu za ďalší čas primerane znížiť, prípadne náhradu mzdy zamestnancovi vôbec nepriznať; súd pri svojom rozhodovaní prihliadne najmä na to, či zamestnanec bol medzitým inde zamestnaný, akú prácu tam vykonával a aký zárobok dosiahol alebo z akého dôvodu sa do práce nezapojil.

Výpoveď z pracovného pomeru, okamžité zrušenie pracovného pomeru alebo zrušenie pracovného pomeru v skúšobnej dobe sú (aj z pohľadu ustanovenia § 61 Zákonníka práce) neplatné len vtedy, ak ich neplatnosť bola určená právoplatným rozhodnutím súdu. Náhrada mzdy, ktorá zamestnancovi patrí podľa ustanovenia § 61 ods. 1 Zákonníka práce, je vyvolaná tým, že zamestnávateľ po neplatnom rozviazaní pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým zrušením alebo zrušením v skúšobnej dobe prestal v rozpore s ustanovením § 35 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce prideľovať zamestnancovi prácu podľa pracovnej zmluvy, i napriek tomu, že zamestnanec trval na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával. Poskytnutie náhrady mzdy je teda dôsledkom nesplnenia povinnosti zo strany zamestnávateľa prideľovať zamestnancovi trvajúcemu na tom, aby ho zamestnávateľ ďalej zamestnával, prácu podľa pracovnej zmluvy. K strate na zárobku následkom nesplnenia povinnosti zamestnávateľa prideľovať zamestnancovi prácu podľa pracovnej zmluvy môže u zamestnanca prísť len vtedy, ak je sám pripravený, ochotný a schopný vykonávať prácu podľa pracovnej zmluvy. Ak nemôže zamestnanec vykonávať prácu podľa pracovnej zmluvy v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, karantény alebo z dôvodu inej dôležitej osobnej prekážky v práci, pri

ktorej zamestnancovi neprináleží náhrada mzdy (§ 127 Zákonníka práce), nemá nárok ani na náhradu mzdy podľa ustanovenia § 61 ods. 1 Zákonníka práce.

Zamestnávateľ je povinný poskytnúť zamestnancovi, ktorý mu oznámil, že trvá na tom, aby ho ďalej zamestnával, náhradu mzdy až do doby, kedy zamestnancovi umožní pokračovať v práci, alebo kedy dôjde k platnému rozviazaniu pracovného pomeru (por. § 61 ods. 1, vetu druhú Zákonníka práce). Ustanovenie § 61 Zákonníka práce upravuje práva a povinnosti účastníkov pracovného pomeru v období, v ktorom sú ich vzťahy sporné v dôsledku rozviazania pracovného pomeru výpoveďou, okamžitým zrušením alebo zrušením v skúšobnej dobe, ktoré učinil zamestnávateľ a jeho platnosť zamestnanec neuznáva (a podal preto na súd žalobu o určenie jej neplatnosti), a v ktorom panuje (až do rozhodnutia súdu o žalobe o určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru alebo do doby, než dôjde k platnému rozviazaniu pracovného pomeru inak) neistota, či pracovný pomer skutočne skončil (podľa zamestnávateľom učiného rozviazania pracovného pomeru), alebo či bude (môže) pokračovať. V prípade, že zamestnávateľ po právoplatnosti rozhodnutia súdu o neplatnosti rozviazania pracovného pomeru neprideľuje v rozpore s ustanovením § 35 ods. 1 písm. a/ Zákonníka práce prácu podľa pracovnej zmluvy, ide o prekážku na strane zamestnávateľa podľa ustanovenia § 130 ods. 1 Zákonníka práce. Zamestnancovi po dobu, po ktorú mu zamestnávateľ neprideľuje prácu podľa pracovnej zmluvy, patrí náhrada mzdy vo výške priemerného zárobku a túto náhradu nemožno znížiť, poprípade nepriznať, aj keby o to zamestnávateľ žiadal.

Žiadosť zamestnávateľa o zníženie, poprípade nepriznanie náhrady mzdy podľa ustanovenia § 61 ods. 2 zákonníka práce predstavuje z procesného hľadiska obranu proti žalobe, ktorou sa zamestnanec domáha zaplataenia náhrady mzdy podľa ustanovenia § 61 ods. 1 Zákonníka práce. Požiadavka zamestnávateľa, aby zamestnancovi nebola náhrada mzdy vôbec priznaná, v sebe zahŕňa tiež žiadosť o primerané zníženie náhrady mzdy. K zníženiu, poprípade nepriznaniu náhrady mzdy podľa ustanovenia § 61 ods. 2 Zákonníka práce môže súd pristúpiť, len ak po zhodnotení všetkých okolností prípadu je možné dovodiť, že zamestnanec sa zapojil alebo mohol zapojiť (a bez vážnych dôvodov sa nezapojil) do práce u iného zamestnávateľa za podmienok v zásade rovnocenných alebo dokonca výhodnejších,

než aké by mal pri výkone práce podľa pracovnej zmluvy, keby zamestnávateľ plnil svoju povinnosť pridelovať mu dohodnutú prácu. Pri rozhodovaní o tom, či na žiadosť zamestnávateľa zníži, poprípade neprizná zamestnancovi náhradu mzdy za dobu presahujúcu šesť mesiacov, súd podľa ustanovenia § 61 ods. 2, časti vety za bodkočiarkou, Zákonníka práce prihliadne najmä k tomu, či bol zamestnanec medzitým zamestnaný, akú prácu tam vykonával a akého zárobku dosiahol alebo z akého dôvodu sa do práce nezapojil. Významné pri tom je najmä, či sa zamestnanec zapojil alebo mohol zapojiť do práce v mieste dohodnutom pracovnou zmluvou pre výkon práce alebo v mieste, ktoré je možné z hľadiska daného účelu považovať za rovnocenné miestu dohodnutému pre výkon práce, či zamestnanec vykonával alebo mohol vykonávať takú prácu, ktorá zodpovedá druhu práce dohodnutej v pracovnej zmluve, alebo práci, ktorá je dohodnutému druhu práce rovnocenná, alebo prácu, ktorej výkon je pre zamestnanca výhodnejší než v pracovnej zmluve dohodnutý druh práce, a akú mzdu za vykonanú prácu dosiahol alebo by mohol (keby takú prácu vykonával) dosiahnuť. Keby sa zamestnanec zapojil alebo mohol zapojiť do práce u iného zamestnávateľa za podmienok nezodpovedajúcich tým, za ktorých by vykonával prácu u zamestnávateľa v prípade, že by mu prideloval prácu v súlade s pracovnou zmluvou, nebolo by z hľadiska daného účelu možné po zamestnancovi spravodlivo požadovať, aby sa po neplatnom rozviazaní pracovného pomeru do takejto práce vôbec zapojil; ak tak i napriek tomu učinil, nemôže to viesť k záveru, že má byť požadovaná náhrada mzdy znížená alebo dokonca nepriznaná.

Podľa § 275 ods. 1 Zákonníka práce zisťovanie a používanie priemerného zárobku upravuje osobitný zákon (§ 17 zákona č. 1/1992 Zb. o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku).

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 1/1992 Zb. o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku, priemerný zárobok na pracovnoprávne účely zisťuje zamestnávateľ z hrubej mzdy zúčtovanej zamestnancovi na výplatu v rozhodnom období a z doby odpracovanej v rozhodnom období.

Podľa § 17 ods. 2 citovaného zákona pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, je rozhodným obdobím predchádzajúci kalendárny štvrtrok; priemerný zárobok sa zisťuje k prvému dňu nasledujúceho kalendárneho mesiaca.

Priemerný zárobok sa pri určení výšky náhrady mzdy poskytovanej zamestnancovi podľa ustanovenia § 61 ods. 1 Zákonníka práce (alebo podľa ustanovenia § 61 ods. 3 Zákonníka práce) zisťuje ako priemerný hodinový zárobok, poprípade ako priemerný denný (zmenový) zárobok. Náhrada mzdy podľa ustanovenia § 61 ods. 1 Zákonníka práce (alebo podľa ustanovenia § 61 ods. 3 Zákonníka práce) sa stanovuje podľa priemerného zárobku zamestnanca. Zisťovanie a používanie priemerného zárobku upravuje osobitný zákon (por. § 275 ods. 1 Zákonníka práce); týmto osobitným zákonom je zákon č. 1/1992 Zb., o mzde, odmene za pracovnú pohotovosť a o priemernom zárobku, v znení neskorších predpisov.

Pri stanovení priemerného zárobku, ako vyplýva z ustanovenia § 17 ods. 1 zákona o mzde – majú význam tri základné skutočnosti – rozhodné obdobie, hrubá mzda dosiahnutá v rozhodnom období a odpracovaná doba v rozhodnom období. Hrubou mzdou dosiahnutou v rozhodnom období je vždy hrubá mzda zúčtovaná zamestnancovi k výplate v bezprostredne predchádzajúcom kalendárnom štvrtroku.

Vzhľadom k tomu, že nárok navrhovateľky na náhradu mzdy podľa ustanovenia § 61 ods. 1 Zákonníka práce vznikol 1.8.2001, správne odvolací súd vychádzal zo záveru, že pre zistenie priemerného zárobku navrhovateľky je rozhodným obdobím predchádzajúci kalendárny štvrtrok, t.j. doba od 1.4.2001 do 30.6.2001, a že priemerný zárobok je treba zistiť z hrubej mzdy zúčtovanej navrhovateľke k výplate a podľa doby ňou odpracovanej v tomto období, ktorým spôsobom postupoval aj znalec, z ktorého záverov vychádzal aj odvolací súd. Správne preto odvolací súd vyriešil aj žiadosť odporcu na nepriznanie, resp. zníženie náhrady mzdy navrhovateľke v zmysle § 61 ods. 2 Zákonníka práce za obdobie po uplynutí šesť mesiacov, t.j. od 1.2.2002 do 10.5.2004, do právoplatnosti rozsudku o určení neplatnosti výpovede, na základe ktorej mal skončiť pracovný pomer navrhovateľky u odporcu. Odvolací

súd žiadosť odporcu považoval čiastočne dôvodnou, pretože navrhovateľka bola v rozhodnom období od 1.2.2002 do 31.1.2003 evidovanou nezamestnanou a rovnako aj v období od 7.6.2003 do 31.8.2003, počas ktorého obdobia jej bola daná len jedna pracovná ponuka, ktorú nie z vlastnej viny nemohla realizovať. Navrhovateľka u iného zamestnávateľa dosahovala v období od 1.2.2003 do 31.5.2003 nižší príjem, než aký by dosahovala u odporcu, pokiaľ by neodmietol jej výkon práce dohodnutej v pracovnej zmluve a odvolací súd správne ustálil, že za uvedené obdobie navrhovateľke patrí náhrada mzdy, nakoľko do pracovného procesu u iného zamestnávateľa sa zapojila za nevýhodnejších podmienok, pričom takýto výkon práce od nej nebolo možné požadovať. Správne postupoval odvolací súd, pokiaľ nepriznal navrhovateľke náhradu mzdy za obdobia jej práceneschopnosti, nakoľko v tom čase nebola splnenou podmienka schopnosti navrhovateľky vykonávať prácu pre odporcu. Od 1.9.2003 do 10.5.2004 navrhovateľka dosiahla vyšší príjem u iného zamestnávateľa, než aký by dosiahla u odporcu, preto správnym je záver, že sa do pracovného procesu zapojila za výhodnejších podmienok a náhrada mzdy jej za uvedené obdobie nepatrí.

Z uvedeného vyplýva, že správnym bol právny záver odvolacieho súdu o výške náhrady mzdy a aj o období, kedy navrhovateľke patrí. Preto bol správnym aj záver odvolacieho súdu o zamietnutí zvyšku návrhu nad prisúdenú náhradu mzdy 8 931,09 eur s príslušenstvom.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré ho viedlo k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa, treba považovať za správne.

V dovolacom konaní (procesne) úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešný účastník nepodal v dovolacom konaní návrh na uloženie povinnosti nahradiť mu trovy tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.), preto mu dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2011

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková